

in Habsburški rod? Ali se brani naš narod davati s krvavimi žulji zasluženi davek? Ali se brani davati leto za letom za brambo naše očetnjave svoje najboljše sinove, katere prištevajo najvišji vojaški krogi najpogumnišim vojakom? Naš narod je krotek, vse stori, kar zahteva od njega presvitli cesar in država. Vendar kljub temu mu nemški liberalci ne pripoznajo pravic, kakoršnih imajo drugi narodi.

Greh, neodpušljiv greh bi bil, ako bi Slovenci obupali, ako bi križem roke držali. Sami si pomagajmo in tudi vsemogočni Bog nam bode pomagal. Najimunitniše društvo na Slovenskem — mimo družbe sv. Mohora — je zdaj družba sv. Cirila in Metoda. Židovsko-prajzovski šulverein se trudi z vsemi močmi, da bi naši slovenski deci s koreninami iztrebil sv. katoliško vero in njene nauke iz nedolžnega srca; z vsemi močmi deluje na to, da bi našim otrokom vničil in zatrl ljubezen do slovenske domovine in materinskega jezika. Židovski šulverein deluje z vsemi pripomočki, da vcepi naši dečici divje sovraštvo do vsega, kar je katoliško in slovensko. In iz takih otrok bodo zrasli najhujši brezverci, ki bodo iz dna svojega srca zaničevali sv. katoliško cerkev, njene obrede in služabnike. Taki ljudje brez vere bodo hujši od divje zveri. Iz takih otrok zrasli bodo črni Judazi škarijoti, kateri bodo vse storili za par srebrnjakov. Slovenski narod ne sme takega početja mirno gledati. Ako se zdaj ne bo vzdramil; ako se zdaj ne bo branil z največjo odločnostjo; ako bo še zdaj čakal in gledal s tisto mlačnostjo in pohlevnostjo: tedaj pa res ni vreden, da ga zemlja nosi, da po njem sije toplo solnce. Tak narod, ki nima poguma, ki nima močnatosti v sebi, da bi branil svoje najsvetejše pravice, katere mu ošaben sovražnik z nogami tepta, tak narod naj brez sledu izgine z zemlje!

Družba sv. Cirila in Metoda si je postavila za namen, da napravlja in vzdržuje šole in otroke vrte in da s tem rešuje slovensko dečo iz požrešnega nemčurskega žrela. Mi nečemo nemške dece, a pustite nam našo slovensko! Ta prekornostna družba deluje posebno ob mejah, kjer je nevarnost silno velika. Kdor ne verjame, kako divje deluje nemčurstvo, naj pride k nam. V enem samem mesecu bo postal čisto drugih misli. Domovinska dolžnost nam na ves glas zapoveduje, da podpiramo družbo sv. Cirila in Metoda z denarnimi pripomočki, kjer le moremo. Človek, ki vidi s svojimi očmi, kako silno napreduje sovražnik, razjoče se lahko, da slovenski narod tako malo stori za družbo sv. Cirila in Metoda.

Možje po širni dolini slovenski, čujte moj klic tu z meje slovensko-nemške! Moj klic je klic umirajočega naroda! Vsaj za jeden hip odložite britko orožje, s katerim se vojskuje brat proti bratu. Vsaj za jeden hip vzemite oljko v roko in zberite se kot bratje jedne in iste matere krog skupnega ognjišča, krog družbe sv. Cirila in Metoda. Prvo krono darujte njenemu svetemu namenu. Naj ne bo duhovnika, ne učitelja, naj ne bo zavednega Slovenca na zemlji naši, da bi ne stopil z darom k žrtveniku družbe sv. Cirila in Metoda. Uporabimo to ugodno dobo, dokler še ni prepozno. Delujmo vsi skupno vsaj jeden hip. Možje slovenski, rotim vas pri vsem, kar vam je svetega, vsaj za jeden hip združite se, dejanstveno pokažite, ali res ljubite tlačan narod svoj. Jaz, tukaj na meji stoječ, v sredini viharnih napadov, kliče a vam z obupnim glasom: »Usmilite, usmilite se nedolžne dečice, ki brez pomoči gine v brezversko, nemčursko žrelo. Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!«

Mejnik.

Cerkvene zadeve.

Jakob Brglez; deficitent v Bočni pri Gornjem gradu.

Leta 1890 dne 22. avgusta so v Bočni pri Gornjem gradu umrli č. g. Jakob Brglez. Kolikor nam znano, se njim do zdaj še ni nobeden spominek v kakem listu postavil. Naj nam bo torej dovoljeno, da kaj malega, kar nam je iz njihovega življenja znano, tukaj objavimo.

Rodili so se v Dramljah blizo podružnice Sv. Uršule v kmečki hiši Hazmanovi dne 3. julija leta 1858. Obiskovali so šolo doma, latinske šole pa so obiskovali v Celju, a dovršili jih v Novem mestu na Dolenjskem. Zdaj bi bili radi šli v bogoslovje v Maribor, toda vojaški zakon jih je potisnil med vojake. Kot vojak so služili v Mariboru, v Ptujju, v Gradcu, največ časa pa v Günsu na Ogerskem v vojaškem izgojališču kot instruktor. Tri leta so vojaško suktnjo nosili. V vojaški službi bi gospod bili lahko ostali — dobro se njim je godilo in jihovi naprejpostavljeni so njih tudi ljubili in cenili. Božja volja pa je bila, da so po triletnem cesarskem službovanju vojaško suktnjo spremenili z bogoslovskim faltarjem. Ostavili so — gnani od milosti božje — hrupno, ter si izvolili tiho in samotno življenje duhovskega stanu.

Veliko veselje so imeli do pobožnih vaj, in z veliko natančnostjo so se poprijeli bogoslovske vede. Ker so že bili precej v letih — 26 let — so morali biti prav marljivi, da so vse predmete zmogli. Pa se niso nikoli utrudili. Bili so mož trdne volje: kar so si naprej vzeli, to se je moralo zgoditi — celo vojaško.

Tako so v svojih študijah do IV. leta vrlo napredovali. V počitnicah pred IV. letom pa so se prav hudo prehladili. Morali so v posteljo. Ali da bi bili v nji ostali, bilo bi se zdravje povrnilo. Prerano so jo ostavili, ter se na pot podali. Daleč od svojega doma, v lepih Slovenskih goricah, se njim bolezen povrne, a hujše od prve. Jeli so kri pljuvati. Nemudoma so se vrnil domov, ter se pridno vračili. Nekaj je pomagalo — pa zopet je prišla kri.

Toliko so se vendar krepkega čutili, da so v jeseni leta 1887 šli nazaj v Mariborsko semenišče. Obiskovali so predavanja — vendar zmirom bolni. Kljubu vestnemu zdravljenju več zdravnikov, kljubu vsakošni dobri postrežbi se bolezen ni posločila. Da, o božiču jih je zopet tako hudo napadla, da smo že vsi mislili, da ni več pomoči.

Ali prsa so bila močna. Po mogočnosti so se še zmirom učili, in so koncem šolskega leta vse izpite napravili. Dne 16. julija leta 1888 so bili, če tudi telesno prav slabi, vendar v duhovnika posvečeni. Dne 19. avgusta so obhajali prav slovesno svoj najslavnejši dan, dan nove sv. maše. Slabi so bili tedaj tako, da so bili bolj mrtvecu podobni, kakor živemu. Pa neizrečeno veselje navdajajoče njihovo Bogu hvaležno srce vzdržavalo je njihove moči v toliki meri, da so vse primicijske skrbi in težave vrlo prestali. Blagi novomašnik, tako so se Ti vendar Tvoje iskrene, srčne želje izpolnile! Stopil si pred altar božji, opravil si Bogu dar neizmerne hvaležnosti Tvojega srca. O, kolikrat si med boleznijo govoril: »Da bi le tako dolgo živel, da bi novo sv. mašo pel! Potem rad umrjem«. Blagor Ti! Bog Te je uslišal.

V jeseni istega leta bili so kot duhovni pomočnik nastavljeni v svoji rojstni fari v Dramljah pri tedanjem župniku vlč. g. Josipu Jurčiču, sedanjem dekanu pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Težko so sicer opravljali svojo službo, vendar so s pomočjo blagega g. župnika svojo dolžnost storili. Vneti in goreči pa so bili za čast božjo in zveličanje duš! Kadar je za to šlo, ni njim bilo po-

znati, da bi bili bolni — mladeniška krepka navdušenost je tedaj prevladala.

Bolezen pa jih ni pustila: bolj, ko so se trudili, bolj jih je tlačila, tako, da so po nasvetu zdravnikovem meseca junija leta 1889 morali stopiti v pokoj. Nadjaje se boljšega in krepkejšega zdravja so šli v prijazno Mozirje. Tukaj so dva meseca ostali pri gostoljubnem župniku vlč. g. Josipu Žeheljnu. Od tod so se podali k podružnici Gornjegraške fare k Sv. Petru v Bočni. Tukaj so se imeli prav lično stanovanje. Zrak jim je prijal in so se precej krepkega čutili. Ob delavnikih so opravljali božjo službo, večkrat tudi ob nedeljah in praznikih. Tedaj so imeli tudi kako kratko katehetično pridigo. V adventu so imeli vsaki dan svitance, v majniku pa šmarnice. Ljudem so se prav priljubili. Dali so njim zato tudi kaj malega bernje, da so ložje izkajali.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Nov denar in star slepar.

Spisal F. S. Šegula.

Moji prijatelji bodo se čudili: kako zamore se le količkaj pameten človek kaj takega pisati! Saj pa tudi ne trdim, da bi bil nov denar morebiti sama sleparija! Oj dobili bomo prave cesarske in dobre — da jih je le obilica — krone in vinarje. Ali to trdim, da bodo se v času, ko se izdaja nov denar slišale zopet stare sleparije, ali že z uspehom ali brez njega.

Ednake, le poslušajte! Povest sicer ni izvirna, dogodila se je tu in tam, dogodila se je v resnici tudi pred 10 leti nekje na slovensko-nemški meji štajarski. Kmetiču zmirom potrebnemu denarja, pride na večer gosposko oblečen človek, proseč prenočišča. Večer pri mizi jame tujec: »Oče, na Vaši njivi tam doli pri potoku je pokopan zaklad (šac), videl sem čudne modre plamene švigati!«. S kratka, zaupanje rodi zaupanje, o polnoči šla sta kmetič in tujec kopat zaklada. Našla sta ga, lonec z 200 svetlimi cekini (zlati). Neseta jih domu in delita se: vsaki dobi 100 cekinov. Kmetič prinese za poboljšek polno bučo vina. Poreče tujec: »Jaz sem berač, čemu mi je zlato! Odkupite mi mojih 100 cekinov, vredni so 400—500 gld., dam Vam jih za 200«. In kmetič je pobral vse svoje krajcarje, ki jih je skupil ravno ono jesen za vino, ter jih je izročil tujcu.

Čez nekoliko tjednov potreboval je kmetič sila nekoliko denarja. Vzame 10 svetlih cekinov in jih nese v zameno v bližnje mestice. Kaj je bilo? Niso bili zlati, bile so nove svetle »Spielmarke«, svetinjice, iz medenine, ničvredne, kakor jih rabijo gosposki otroci pri svojih igrah.

Nauk: Ne dajaj, priprosto ljudstvo, dobrega denarja, ki ga poznaš, za starega sleparja, ki ga ne poznaš!

Druga prilika. Smešna res je ta dogodba, ali v čast slovenskega imena povem, da se ni godila na Slovenskem, niti na slovensko-nemški meji, prigodila se je v resnici nekje tam gori v lepi, rodovitni Rabski dolini.

Pripeljala je ženica na sejem lepo kravo, vredno pri tadanji veliki ceni živine 80 gld. Genila jo je tako in uljuden kupec ji je kar udaril v roko. Prišli so pa v oni dobi ravno novi petaki (5 gld.) v promet, ki so bili na obeh straneh »pomalani«. Tuji kupec izvleče kopico takih novih petakov, da ednega ženici, ter reče: »Glej, to je 5 gld. (obrne isti petak na drugo stran) in to je 5 gld., je vkup 10 gld.!« Ponudi ji drugega in šteje ravno tako. Podal ji je tako osem petakov, a naštel 80 gld. Vesela odide z novim denarjem ženica domú.

Nauk: Ne sprejemaj, priprosto ljudstvo, novega denarja prej, ko ga ne poznaš!

Zares, z novim denarjem pojavljale se bodo morebiti stare sleparije! Za denar je huda, posebno v naših časih. Ne zamerite, zapisal sem zato te vrstice v v skrbéh, da bi se niti eden vinar, slovenski vinar ne zgubil po slepariji večinoma tujcev!

Senica in sadno drevje.

Po zimi, ko je zemlja zmrzla, drevje golo in vse s snegom pokrito, prižene glad ptice k n. semu stanovanju, ter si iščejo v odpadkih, gnoju in kjer se daje kaj naj najti, revne hrane. One morajo mnogo glada in mraza prebiti in to jih mnogo pomori v hudih zimah.

Ne pozabimo v hudem mrazu naših dobrotnic in nastavljam jim potrebne hrane! Brez dvombe je senica najkoristnejša; ona skače po drevju od veje do veje ter obira za kožo skrite žužke ter jajca in ima največ sovražnikov.

Neporedni fantalini nastavljajo jim kletke in večkrat vidimo v oknih več skupaj zaprtih, katere navadno vse poginejo. Mnogo jih tudi ptice roparice polovijo in zato je dobro, da v vrtu napraviš iz smrekovih vej varno zavetje, v katero se pred ujedani poskrijejo in pred hudim mrazom nekaj obvarujejo. F. P—k.

Sejmovi. Dne 13. decembra v Jurklostru, pri Sv. Križi na Murskem polji, pri Sv. Petru pod Sv. gorami, v Studenicah in v Žalei. Dne 15. decembra v Arveži, pri Sv. Križi tik Slatine. Dne 19. decembra v Teharjih pri Celji.

Dopisi.

Izpod Pohorja. Res lep je kraj ob vznožji velikanskega Pohorja, posebno okoli mestica Slovenjebistrskega. Ob totranskem pobočju njegovem raste »kralj« štajarskih vin, svetoznani »brantnar«. Njegova soseda sta širom poznata »ritoznojčan« in »šmidsbregar«. Mesto Slov. Bistrica je malo mestice. Broji komaj pičlo nad tisoč prebivalcev. Če tudi tako malo in zmiraj ležeče na slovenskih tleh, vladal je v njem do sedaj — žali Bog — nemški duh, kakor da bi bilo kje gori v Hessen-Kasselnu, ali bolje v Darmstadt. Mogočno se je razširjala iz njega nemškutarska smradljivost poprej tudi na okolico. Ali od dobe, ko je nek imovit trgovec Bistriški pri Pohorcih popolnoma pogorel (pogorišče ima še sedaj v svoji štacuni), odpovedali so se okoličani že precej nemškutarski komandi, ki prihaja iz Slov. Bistrice. Le ena občina, mestu najbližja, še zmiraj za dobro spoznava, da se pusti v »košu« bistrških »ham-hamov« tlačiti. In ti nezavedna ovca, si spodnja Novaves, ki se do sedaj še nisi dala najti dobro ti mislečemu slovenskemu županu! Ti poslušaj veliko preveč na glas krivega preroka, koji je kupil, da bi tebe motil, v tvoji sredini »grunt« za 12 ali 15 gld., ne vreden še dveh boirih goldinarjev. Pri tem možu si po svojem dosedanem, omilovanju vrednem županu iskala pomoči. Pa kaj, ko bi ti jo dati zamogel? Saj so ga pri volitvah v okrajni zastop. čisto po domače, popolnoma »ven vrgli«. Ste-li Novoveščani poleg drugih trezno, pošteno narodno mislečih še resnično otroci v zibeljki, ali vsaj ne veliko starejši, da bi vas moral ta gospod še le za roke voditi, če ne celo pestovati! V sedanjem času je to geslo: »Svoji k svojim!« Vprašajte kri svojo, kam slišite? Ali vas je rodila mati Slovenka ali ptujka Nemka? Zadržite ni bilo. Toraj ne pljuvajte v lastno skledo! Pokažite Novoveščani, če ste možje in ne mevže, na dan občin-